

ՄԵԼԻ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կես տարվան 6 ռուբլի.
Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանիս խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция «Мелъ».
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տ է Լ Է Ք Օ Ն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և առիթներէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիցւում:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպեկ.
Տ է Լ Է Ք Օ Ն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԷ

Թ ու Լ ի թ ի 27 - ի ն վ ա ի ճ ա ն վ ե ղ

ԱՐՏԻՐ ԻՍՏՅԵՎԻՉ ՏԻՐԱՌՈՒԿԱՍԵԱՆ

Յուզարկաւորութիւնը Միջաշխան հիւանդանոցի մատուցող շարքի, յուլիսի 28-ին,
առաւօտեան 10 ժամին: Թաղումը Խօջիվանքի գերեզմանատանը: 1—1

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Օգնեցէք երկուսին էլ.—Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Արձագանքներ. Անբերրութիւնից
վնասվածների օգտին. Ձուր ջանքեր. Նամակ
Խմբագրութեան. Նամակ Խմբագրութեան. Ներքին
լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Արտաքին
լուրեր.—ԽԱՌԻՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱՔԻՆ
ԳԻՐԻՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՐԱԿԱՆ. Գերբնական պեղումները Հայաստանում.
Ինչպէս են ծծում:

ՕԳՆԵՑԷՔ ԵՐԿՈՒՍԻՆ Է՛Լ

Մենք գանգատվում ենք, որ Անդրկովկասում
այդպիսի փոփոխութիւններ չառնուի աղբա-
տայնի է և օրէցօր աւելի ևս աղքատա-
նում է, իսկ ուսաց լրագրների մի մասը
յամառութեամբ կրկնում է, թէ պետու-
թեան ծայրերը, որոնց թուում և Ան-
դրկովկասը, օրէցօր բարկաւաճում են և
հարստանում ի վնաս պետութեան կենտ-
րօնի:

Ճիշդ է, որ պետութեան ծայրերում,
ուր բնական հարստութիւնները գեո-
լոգիական շահագործված, այժմ սկսվել է մեծ
գործունէութիւն—բացվել են առատ հան-
քեր և ուրիշ գանձեր, շինվել են գոր-
ծարաններ, կազմակերպվում են արդիւ-
նագործական ձեռնարկութիւններ: Սա-
կայն այդ հարստութիւնների հետ զուգ-
ընթաց նոյն այդ երկրներում տեղի ու-
նեն նոյն տեսակի անմխիթար երևոյթներ,
ինչպէս և կենտրոնում: Անդրկովկասի
գիւղական աղքատները ինչպէս և չեն
ներգրկվում սակաւահողութիւնից և չեն
կարողանում գիւղատնտեսութեան միջոցով
պայահովել իր ապրուստը, ստիպված են
գիւղի կողմնակի աշխատանքի: Գիւղը այլ
ևս չէ կարողանում իր միջոցներով կերակ-
րել իր զաւակներին և կարող է աջակ-
ցութեան զրոյթ՝ քաղաքներից, գործա-
րաններից և մեծ անապարհներից:

Գիւղական աղքատները պետութեան վիճակը
բարւոյնով հարցը միատեսակ հերթա-
կան է թէ պետութեան կենտրոնում և

թէ ծայրերում: Սակաւահողութիւնը,
գիւղատնտեսական արհեստի անկատարե-
թիւնը, էժան կրեդիտի բացակայութիւնը,
տեղական նախաձեռնութեան պակասու-
թիւնը՝ վաշխառուներից կեղեքվել և այլ
բաղձաթիւ անմխիթար երևոյթները, միա-
ժամանակ թէ կենտրոնում և թէ ծայրե-
րում պահանջում են, որ գիւղի վիճակը
դաւնայ ոչ միայն լուրջ ուսումնասիրու-
թեան նիւթ, այլ և լուրջ, որոշ սխառե-
մայի ենթարկված ներգործական աջակ-
ցութեան առարկայ:

Թշուառութիւնը, ուր որ էլ լինի,
կարող է դարձանի և օգնութեան: Ձեռք
մեկնեցէք թէ կենտրոնի և թէ ծայ-
րերի աղքատները ինչպէս, առանց խտրու-
թիւն գնելու նրանց մէջ: Պետութիւնը
չէ կարող բաղդաւոր լինել ոչ մէկի և ոչ
միւսի թշուառութիւնից: Անհրաժեշտ է,
որ պետութեան բոլոր մասերը հարուստ և
ապահովված լինեն և զարգացնեն իրանց
ոյժերը իրականաբար կերպով:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

LV

Երբ ինտելիգենտների մասին գանգատ է
լսվում, թէ նրանք փախչում են դաւաճից,
նրանք յոճախ արդարանում են նրանով, թէ
գաւառում գործ չեն կարողանում անել,
չեն կարող ստացաւ չեն կարող ստացաւ:

Որ ամեն ինտելիգենտի համար ասպարէզ
չէ կայ գաւառում, այդ ճիշտ է: Աւելին կա-
նանք. ցանկալի էլ չէ, որ բոլոր ինտելիգենտ-
ները ցրվեն գաւառները, այնպէս, ինչպէս ցան-
կալի էլ, որ ամբողջում արեւելքում ամբողջապէս
ցրվի մարմին մէջ ու չէ մի կաթիլ չէ մնայ
կենտրոնական գործարանում, սրտում:

Սակայն այդպիսի արեւելքից, ինտելիգենտ
ոյժերի այդպիսի բացակայութիւն, չէ սպառ-
նում կենտրոնական քաղաքներին. դրա հա-
մար էլ հարցի այդ կողմի մասին ոչ ոք չէ
խոսում, չուզելով զբաղվել բաց դռնի ջուր-
ղելով:

ուսումնասիրութեան համար նրանք արդէն
մի քանի անգամ ճանապարհորդել են Հայաս-
տանում և այդ գործի համար Բ. Վիրխով
հռչակաւոր գիտնականի նախաձեռնութեամբ
50,000 գերմանական մարկ (մօտ 25,000 ռուբ-
լի) նւթական օժանդակութիւն են ստացել
Գերմանիայի Վիրխով կայսրից, Բերլինի գի-
տութիւնների ակադեմիայից, Համբուրգի աշ-
խարհագրական ընկերութիւնից և Բուդապե-
շտի Վիրխովեան գիտնական հիմնադրութիւնից:

Կ. Լեման և Վ. Բելք երեքստարգ գիտնա-
կաններն իրանց ուսումնասիրութեան ար-
դիւնքը պարբերաբար հրատարակել են Բեր-
լինի համալսարանի Վիրխով, Պոս և Բա-
տիան ուսուցչապետների խմբագրութեամբ
յոյս տեսնող «Zeitschrift für Anthropologie,
Ethnologie und Urgeschichte» մտղաբանական,
ազգագրական և պատմական ամսագրում:

Այդ ուսումնասիրութիւնների մասին ժամա-
նակի տեղեկութիւններ են հրատարակվել և
մեր պարբերական թերթերում ու ամսագրի-
ներում:

Ինչպէս հաղորդեցին այս օրերս գերմանա-
կան մամուլի մի քանի նշանաւոր թերթերը,
Կ. Լեմանի և Վ. Բելքի մօտիկ ապագայում
կատարելիք արշտանքն էլ Վիրխովի նախա-
ձեռնութեանն է պատկանում, որի գլխաւոր

Ընդհակառակը, այդ արեւելքից մեծ չա-
փերով նկատվում է դաւաճներում, ուր կեն-
քը չունի կենտրոնականների հրապոյրները և
ուր, ընդհանրապէս, ինտելիգենտների կարող
է պահել միայն զաղափարականութիւնը, մյն
զաղափարականութիւնը, որ, օրինակ, ուսու-
թչիկն տանում է զեմստովների խուլ անկիւն-
ները ու ամենահեռու գործարանների հի-
ւանդանոցները, և ուսու ուսանողներին ու
օրիորդներին նետում է սովատանջ գաւառ-
ները, տիֆլի և խոջբայի հնոցները:

Այդպիսի զաղափարականութիւն մեղում չէ
նկատվում ոչ արտակարգ աղէտների միջոցի-
ն, երբ ինքնագործութիւն է պահանջվում մարդուց,
ոչ էլ սովորական պայմաններում, երբ պահանջ-
վում է միայն մեծ քաղաքներում գոյութեան
անհաւասար կուտում գոհ գնալուն կամ մարդ-
կային պատկերը կորցնելուն գերադասել հա-
մեստ, բայց խաղաղ, ապահով և պատուաւոր
գործունէութիւն գաւառում:

Մի Գրիգոր Արծրունեց, մի Բաֆֆից, մի
բժիշկ Գասպարեանից, մի փաստաւոր Տէր-
Ստեփանեանից ոչ ոք չէ պահանջում գնալ
գաւառ: Նրանք կենտրոնական անձնաւորու-
թիւններ են և պէտք է ապրեն կենտրոնական
տեղերում: «Մեծ նաւին» մեծ ջուր է հարկա-
ւոր:

Կան ուրիշներն էլ, որոնք, կենտրոնական
անձնաւորութիւններ չեն լինելով, այնուամե-
նայնս չեն կարող գնալ գաւառները, որով-
հետեւ այն գործը, որին նրանք ընդունակ են,
այն ասպարէզը, որի մէջ ամենամեծ արդիւնք
կարող է տալ նրանց աշխատանքը, կենտրո-
նացած է մեծ քաղաքներում:

Բայց կան ինտելիգենտներ, որոնց կենտրո-
նական քաղաքներում պարտութիւննե-
րի մի շարք է գոյութեան կուտում, կան ինտել-
իգենտներ, որոնք ոչ մի հասարակական ֆունկ-
ցիա չեն կատարում այդ քաղաքներում, այն-
պէս որ նրանք քաչ են տալիս մի գոյութիւն,
որ ասպարէզին է ուրիշների համար և որ
ծանր է իրանց համար կամ, ամենալաւ դէպ-
քում, ոչինչով չէ տարբերվում տգիտութեան
մէջ բթացած մի արարածի զուտ բուսական,
կենդանական կենսաբան:

Այդպիսի ինտելիգենտների տեղը գաւառն է,
բայց հէնց դրանք են գլխաւորապէս, որ այն-
պէս են խոչընդոտ գաւառից, ինչպէս թուրքը
խոզի մսից:

Որպէս զի անապաղայն չեն թւի մեր ասածը,
թէ մեր ինտելիգենտները փախչում են գաւա-
ռից, բերենք այստեղ մի փաստ:

Շուրաւիքի պէս գեղեցիկ ընտրութեամբ չըջա-
պատված մի մեծ գիւղ, որտեղից ամենամեծ
հեշտութեամբ կարելի է շարաթը մի անգամ

նպատակը պէտք է լինի Հին-Հայաստանի և
Փոքր-Ասիայի մի քանի հին, նշանաւոր և
պատմական քաղաքների ուսումնասիրութեան
համար գիտնական պեղումներ անելու: Իսկ ինչ
վերաբերում է երկու գիտնականների անցեալ
պեղումների ժամանակ գտած հնութիւններին,
դրանք գրեթէ բոլորն էլ Կ. Պոլսի թիւրքա-
կան հնագիտական ընկերութեան գլխաւոր
վերաբերում Համդի բէյի շնորհիւ անցել են
գերմանական—հայկական էկսպեդիցիայի ձեռ-
քը և մի քանի օր օրանից առաջ ստացվել և
տեղափոխվել են Բերլինի պաթալոգիական ինս-
տիտուտում, և նրանց դասաւորութեամբ և
կարգաւորութեամբ զբաղված է Վ. Բելքը, Բ.
Վիրխովի եռանդուն մասնակցութեամբ և օգ-
նութեամբ:

Այդ հնութիւնները խաղերի կամ նախա-
հայերի կուտուրայի բազմաթիւ մնացորդներն
են, որոնց մէջ աչքի ընկնող տեղ են բռնում
թօփառ-կալէի մօտ գտնված և թրծած կաւից
պատրաստված մի շարք մեծ անօթները: Այդ
անօթները մեծ մասամբ չինվել են Գրիգորեանից
550—500 տարի առաջ. նրանց մի կողմում
քանդակված են գիշատիչ զազաններ, ինչպէս
օրինակ առիւծներ և վագրեր, որոնք բռնել են
ձիեր, եղջեր և այլն, իսկ միւս կողմում նրանք
ունեն հիբոթոգլիֆներ և սեպագծե արձանա-

գալ Թիֆլիս կուտուրական բարիքներ վայե-
լելու, առաջ քանի տարի է չէ կարողանում
գտնել մի բժիշկ, որ համաձայնէր գիւղական
բժիշկ լինել, ունենալով իր օգնական մի
Ֆէլդշեր, ստանալով բնակարան, ծառայ ու
ամսական 120 ռ. ոռճիկ և իրաւունք ունենա-
լով զբաղուել մասնաւոր պրակտիկայով, որ
կարող է տալ ամսական մօտ 50—60 ռուբլի
եկամուտ:

Միայն մի բժիշկ է գտնվել, որ համաձայնել
է ժամանակաւորապէս այդ տեղը գրաւել: Ես
ճանաչում եմ այդ բժիշկին: Ուսանող ժամանակից
նա տոգորված էր ուսու ուսանողութեան լա-
ւագոյն աւանդութիւններով և համաձայնել է
Շուրաւիքի գնալ, զբաղված բացառապէս զաղա-
փարական չարժանիքներից, որովհետեւ նա
ապահովված մարդ է և կապեր ունեցող, այն-
պէս որ կարող էր հիմաւիւր արքայի մի որ և
է կենտրոնական քաղաքում:

Բայց այդ բժիշկը ընտանեկան գործերով
ստիպված է հեռանալ, վերադառնալ իր ծննդա-
վայրը, հիւսիսային Կովկաս. նա մնում է Շու-
րաւիքում մինչեւ որ գտնվի իրան փոխարինող,
և ահա, չը նայելով, որ թէ նա, թէ գիւղա-
կան հասարակութիւնը եռանդուն կերպով
փնտրում են մի բժիշկ թշուառ Շուրաւիքի հա-
մար, չը նայելով, որ այդ մասին յայտարարու-
թիւններ տպվեցին «Մշակում», մինչեւ այժմ չը
գտնվեց մի բժիշկ, մի թէկուզ նորաւար բժիշկ,
որ համաձայնէր գնալ այդ գիւղը ծառայելու:

Որքան մեղ յայտնի է, այժմ թափուր են
4—5 բժիշկ տեղեր Գորու գաւառում: Նահան-
գական բժիշկը փնտրում է և չէ գտնում: Բը-
ժիշկներ գիւղական հիւանդանոցների (прие-
мный покой) համար:

Իսկ Թիֆլիսում և Բազում բժիշկները լըց-
վել են իրար գլխի և կատաղի կռիւ են մղում
գոյութեան համար:

Փաստաբանների մասին աւելորդ է խօսել,
որովհետեւ փաստաբանական գործունէութիւ-
նը մեղում, ընդհանրապէս, վերածվել է զուտ
առեւտրական գործունէութեան: Իդէալական
տարբեր նրա մէջ անհամեմատ աւելի քիչ են
մնացել, քան բժշկականութեան մէջ, և եթէ
կարող ենք գտնել բացառիկ բժիշկներ, որոնք
իրանց ամբողջ գործունէութիւնը դարձրել են
հասարակական ծառայութիւն և գոհողութիւն-
ների մի շարք, անկարելի է գտնել գէթ մի
փաստաբան, որ, ձեռքը խղճին դրած, չը խոս-
տովանէր, որ փաստաբանական գործունէու-
թիւնը միմիայն եկամուտի աղբիւր է, և որ
կան բարեխիղճ, ազնիւ փաստաբաններ, ինչ-
պէս կան բարեխիղճ, ազնիւ առեւտրականներ,
բայց չը կայ իր փաստաբանութեամբ հասա-
րակութեան ծառայող մէկը:

գրութիւններ: Բացի անօթներից, նշանաւոր են
և գեղեցիկ քանդակներով զարդարված բազ-
մաթիւ լապտերները: Գտնված են շատ սալա-
քարեր կամ յատուկ քարեր, որ գործա-
դրում էին պալատներն և աստուածների տա-
ճարները սալապատկերով համար:

Որ խաղերը կամ նախահայերը ծանօթ են
եղել և երկաթագործութեան հետ, այդ բանը
հաստատում են Կ. Լեմանի և Վ. Բելքի գը-
տած մօտ 1000 հատ երկաթեայ նիզակները,
դաշուներն ու նետերը, որոնք գտնաւոր ձե-
ւի և մեծութեան են: Յիշելու արժանի են և
մի քանի տուփեր իրանց կնիքներով: Հնու-
թիւնների մէջ կան և ոսկեայ շատ իրեր, օ-
րոնցից մէկի վրա քանդակված է խաղերի
կամ նախահայերի պտղաբերութեան աստուա-
ծօհին: Ոսկեայ տախտակներից 6 հատը զար-
դարված են սեպագծե արձանագրութիւններով,
որոնցից մէկը պատմում է, որ Մենուսա թա-
գաւորը (մօտ 800 տ. Ք. առաջ) խաղերի
համար մի գեղեցիկ տաճար է շինել և այլն:
Միւս հնութիւնները կը պարզվեն այն ժամա-
նակ, երբ նրանց վրա գտնված արձանագրու-
թիւնները կը կարդացվեն:

Այժմ Վ. Բելքը սկսել է Հին-Հայաստանում
իր կատարած հնագիտական, աշխարհագրական,
պատմական և ճարտարապետական ուսում-

տեանի տրամադրութեան տակ դրեց երեք հա-
րիւր հազար ռուբլի, աշխատեցանք համար գիւ-
ղացիներին փոքր տալու նպատակով:

ՊԱՐԻՉ: Սանտոս-Դիւսոն այսօր նորից փորձ
արեց օդապարիկով. նրան դժուարութեամբ ա-
ջողկեց էյֆելեան աշտարակի վրայով անցնել,
բայց այնուհետեւ օդապարիկը չը կարողացաւ
բարձրանալ. բաւական սաստիկ քամի էր փը-
չում, եւ օդապարիկը վայր ընկաւ: Սենայի մօտ,
Տրոկադէրոյում նորերս կառուցված հիւրանոց-
ներից մէկի վրա, ուր եւ մնաց Սանտոս-Դիւ-
սոնին աջողեց անվնաս ներքեւ իջնել:

ՊԱՐԻՉ: «Figaro» լսել է, որ երէկ Դէլիա-
սէյի եւ Մոնէրի բէյի մէջ տեղի ունեցած եր-
կարատեւ խօսակցութեան ժամանակ, արտա-
քին գործերի միմիտորը աշխատեց, որ թիւր-
քաց դեսպանը բոլորովին համոզվի, որ ֆրան-
սիական կառավարութեան եւ նրա ներկայա-
ցուցչի հայեացքների մէջ կատարեալ համաձայ-
նութիւն է տիրում: Նա պնդում էր, որ ֆրան-
սիայի իրաւունքները անվիճելի են, վճարար
գումբում էր Կոնստանդին քանա՞ զիրքը, այն հա-
մոզմունքը յայտնելով, որ Բ. Դուռը կը ճա-
նաչի ֆրանսիական պատկերներ իրաւունքները:

ԽՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

Երեւան, Մակար Տէր-Սարգսեանցի Շատ ցատով
ենք, որ ձեր նամակը ստացանք այն միջոցին, երբ
ձեր եւ ձեր ընկերների հերքումը արդէն տպագրված էր
«Մշակութան» մեր վերջին նամակով դուք լիպեցաւ ապա-
ցուցեցիք, որ արժանի էիք ուղարկութեան «Մշակու-
թեան» մեր վերջին նամակը շատ ուղարկած
լինելիք, մենք փոխանակ ձեր հերքումը տպագրելու
կը տպագրելէնք հէնց այդ նամակը՝ ցոյց տալու հա-
մար, թէ ինչ էք դուք: Ձուք էք գրել մեզ ձեր երախ-
տիքների պատմութիւնը, զոր էք անտուգ, թէ դուք
այս տարի վարչապետութեան տեսակով պիտի հրա-
պարակէք: Այդ բոլորը չէ արգելում, որ դուք լինէք ան-
ընդունակ ուսուցչի: Շատ ծիծաղելի է, որ դուք չէք
տեսնում ձեզ, այլ մեզ էք անտանում: Երեւանի թե-
մական դպրոցի մէջ ծագած դրութեան պատճառով ին-
չուս թիւ մենք մեր պարտքն ենք համարում սրբել
մեր հիմնարկութիւնների ժանդը, այդ մեր դրոն է
Բայց թիւ դուք անպատճառ կամենում էք մնալ մի
տեղ, ուր ձեզ չեն ուզում, եթէ դուք չէք հասկանում,
թէ ձեր արժանատիութիւնները դնահատող դուք
լինելու չը պիտի լինէք, այլ ձեզ պահողները, այդ
տեղ մեզանք ու՛ր է, եթէ ոչ միմիայն դուք: Եւ դեռ
դուք վրդովվում էք որ մենք հաստատում ենք մեր թղ-
թակիցներին, որոնք ձեզ անընդունակ են անտանում:
23 տարի ուսուցչութիւն անելուց լիտոյ աղբաւն երե-
ւանցիներին... Ո՛հ, պարոն, վարչապետութեան օրի-
նակներ կազմեցէք եւ քի վաճառե՛ հանեցէք: Ձեր բա-
րեկամները միջոցով էջմիածնում ձեր ուսուցչական
դիրքը ապահովեցէք: Այդ բոլորը դուք կարող էք:
Բայց «Մշակու» մասին դատելը ձեր գործը չէ: Մենք
շատ քիչ գիտենք, թէ ինչ ենք: Խորհուրդ ենք տալիս,
որ դուք էլ հասկանաք, թէ ինքներդ ինչ էք:

ԽՄԱԳՐՈՒՄ ԱՆԷՔՍԱՆԻՐ ԲԱՆԻՔԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍՏԱՆԱ ԻՄԼԻԻՐ-ԱՂԱՄԱՆԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՒԱՆԳԱՆՑ
Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԳԻՆԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վորոնցովի արձանի հանդէպ)
ա մ ի ճ օ Ր, բ ա ճ ի կ ի ռ ա կ ի օ Ր Ե Ր Կ:
Ա Ռ Ա Ռ Ց Ց Ն Ե Ր Ը

Բ. Ա. ՆԱՍՏԱՐԱՐԻՆԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբույժու-
թեան, վնասէրական (սիֆիլիս) եւ միզառեւ. հիւանդ.
Ա. Մ. ԶԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին եւ
նեարդային հ.

Բ. Ի. ԳՅԻԼԻՍԻ—12—1 ժ. ականջի, քթի եւ կո-
կորդի հ.

Զ. Ի. ԲԱՐԱՆԱՍԵԱՆԵԱՆ—11—12 ժ. կանանց եւ երե-
խայց հիւանդ.

Ա. Պ. ԿԱՐԱՍԵԱՆԵԱՆԵԱՆ—1—1/2 ժ. ներքին եւ երե-
խայց հ.

Ե Ր Ե Վ Ո Ն Ե Ր Ը

Ն. Ն. ՌԱՍՏԱՐԱՐԻՆԵԱՆ—6—7 ժ. վիրաբույժութեան եւ
մօրթու հ.

Բ. Ի. ԳՅԻԼԻՍԻ—7—8 ժ. ականջի, քթի եւ կո-
կորդի հ.

Բ. Ա. ՆԱՍՏԱՐԱՐԻՆԵԱՆ—7/8—8 ժ.

Վճար 50 կ. չբարձրեցէք ձեր համարձեցողի (կոն-
սիլիումի) եւ օպերացիայի համար առանձին:

Օ. Տ. ԱՆՎԱՆԻՔԱՆԻ—տանի, ծաղկահատ եւ բժշ-
կական մարմնամարզ. գիմն. 11—1 ժ.:

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
ԲՈՒԿԱՅԻՆ ՆԱԽԱՍԱՐԳԻՆԵԱՆ

ԲԺՃԿ. ՎԱՅՆ ԵՐԺՐՈՒՆՈՒ

աշխատութիւններից ձեռք բերելու համար՝
այսուհետեւ պէտք է դիմեն. Թիֆլիս. ԿՆԻՅ-
նի ԿՆԻՅՆԻ «Գուտենբերգ» (Լորիս-Մելի-
գովսկայա, № 11), Գ. Գալստյան. Նոյն տեղը
վաճառվում են զանազան գրքեր: Ամեն մի
նոր լոյս տեսած գիրք ցանկացողներին կարող
ենք ուղարկել:

Բ Ժ Ի Շ Կ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆՑ
Բ Ա Գ Ի Ո Ւ Մ
ՏԵՂԱՐՈՒՄԵԼ Է

Կոլոբյանկինսկայա, Դոմ Գումիլեւսկոյ,
№ 33.

(Դ. Բոստոմեանցի կենտրոնական լուսանկար-
չատան դիմաց)

Հիւանդների ընդունելութիւնը
Առաւօտեան 8—10 ժ.

Երեկոյեան 5—8 ժ.

Երեւանի, ներքին հիւանդութիւն եւ սիֆի-
լիս: 1—7

Մամուլի տակից դուրս եկաւ
(8-րդ տպագրութեամբ) իմ կազմած
ԴԱՍԱՏԵՏՐ ԿՐՈՆԻ

Ա. տարի
Հաւանութիւնն գտած (одобрено) Կով-
կասի ուսումնարանական չրջանի հոգաբար-
ձութեան կողմից:

Մինչեւ յուլիսի վերջը մամուլի տակից դուրս
կը գայ

«ՄԱՐԱԶԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԻՆ ՈՒՆՏԻ»

Յարմարեցրա՞ծ պետական դպրոցների հա-
մար:

Սահակ. ք. Սահակեանց

(Ե. Կ. Ն.) 1—5

ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ
500 ՐՈՒԼԻ

Յուլիսի 24-ին, երեկոյեան, կորցրած է մի
քանակ, որի մէջ գտնվում էին ա) վեց հատ
500-արբեր գրաւաթղթեր Թիֆլիսի Դոլային
բանկի, 2400 Րուբլի գումարի, բ) պարտաճուր-
հակներ, անդորրագրեր եւ գրաւական ստորա-
գրութիւններ եւ գ) 65 Րուբլի դրամ: Գտնու-
ղին հարկադրաբար խնդրում են հասցնել կորց-
րածը հետեւեալ հասցեով. Разъѣзжая (у па-
мятника Воронцову), տ. № 17, որտեղ նրան
կը արվի վարձատրութիւն

500 ՐՈՒԼԻ
2—5

Կ. Մ. ԿԵՕՆՃԵԱՆ

Ընդունում է բերանի եւ առամանի հիւան-
դութիւններ ունեցողներին: Շինում է արուես-
տական առաման, քիթ, քիթ (обтураторы)
եւ վերին ու ստորին անդամաւորված ծնոտ-
ների պրոթէզներ (резекционные протезы).

Առաւօտեան 8—2 ժամ.

Երեկոյեան 5—8 ժ

Հասցէ՝ Պուլկինսկայա փողոց, № 16:

8—25

Գետերբուրգի բժշկական վարչութեան թոյլ-
տուութեամբ: Մեծ արկղիկը 5 Րուբլի, փոք-
րը—3 Ր. եւ 1 Ր. 50 կ.:

ՆՈՐ ՄԻՋՈՑ

ժողովրդական բժշկական համար,
ոչնչացնում է թեփու: Դուրս է եկել նաեւ
բոլորովին նոր միջոց

Ձ Ո Ւ Կ Ա Ք Ը

Երեւան քննչութիւն եւ սպիտակութիւն
տալու համար, ոչնչացնում է արեւի պատ-
ճառած սեւութիւնը, մուկները, տալիս է կա-
շուին քննչութիւն եւ սպիտակութիւն: Այդ
գնեքը չափաւոր են, մեծ սրտակը, արկղի-
կի մէջ, 2 Րուբլի, փոքրը—1 Ր. 50 կ.
Մարվում են բոլոր պարֆիւմերական եւ
դեղատնայնական խառնուրդներում: Գլխա-
ւոր պահեստը գտնվում է Պետերբուրգում,
Պուլկինսկայա փողոց տ. № 15, բնակա-
րան № 12. պահեստի բաժանմունքները
գտնվում են. Թիֆլիսում կովկասեան դե-
ղատան ապրանքների վաճառման ընկերու-
թեան խառնուրդ: Երեւանեան հրապարակ
եւ նրա բաժանմունքները, Միքայէլեան փո-
ղոց եւ Բաղրուս. նաեւ Միքայէլեան կա-
մուրջի վրա, Պապովի եւ Արիստակովի դե-
ղատներում: Օտարաբաղադրացիների պա-
տուէրները կատարվում են անհրաժեշտ
պատճով:
51—100

Դ Պ Ր Ո Ց
ԿԱՏ. ԼԻՍԻՑԵԱՆԻ

Երկու սեռի մանուկների համար: Ընդունվում
են երեխաներ պատրաստական բոլոր բաժան-
մունքները եւ նոր բացվելիք առաջին
(աղջիկների համար երկրորդ) դասարանը: Ա-
շակերանների թիւը սահմանափակված է: Դիմել
օգոստոսի 26-ից: Բեհրութեան (Նովո-Սադո-
վայա) փող., սեփ. տ. № 29: 1—20

Վ Ա Ր Ժ Ո Ւ Հ Ի

Մանկական պարտէզի համար հրաւիրում է
Թաւրիզի Ատրպատականի Հայուհեաց Բարե-
գործական ընկերութեան վարչութիւնը 600
Րուբլի ուժիկով: Դիմել բժշկապետ Բ. Նաւա-
սարգսեանին, ժամի 11—12-ը: 3—5

Ս ա Ր գ ի ս Վ. Ա Ր Ր ա ի ա լ ե ա լ

Ադր. Տոլոկան, ցող Դանովսկոյ և Տաօվոյ, Դ. Մարկարով, № 27 և 31.

Սովորեցնում եւ պատրաստում է երկու սեռի անձանց չորս ամսվայ ընթացքում, երաչ-
խաւորութեամբ եւ հարկաւոր դէպքում—յանձնարարականներ տալով պարագմունք-
ներ գտնելու համար

Հ Ա Հ Ո Ւ Ա Պ Ա Հ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

1) Կրկնակի իտալական հաշուապահութիւն իր բոլոր ճիւղերով. գիւղատնտե-
ական, նախարարական, գործարանական, առեւտրական, բանկային եւ շոգե-
նաւային հաշուապահութիւն:
2) Առեւտրական թուարանութիւն:
3) Առեւտրական թղթակցութիւն:
4) Պարտաճուրհակի օրէնքները:
5) Գեղարքութիւն, ուսումնասիրութիւն զանազանատեսակ չրիֆտների եւ ուղ-
ղուն ամենապատ ձեւերի:
Հասցէ՝ ՍՈՂՈՒԿ, Գանձակայա եւ Սադովայա փողոցների անկիւն, տուն Մար-
գարեանի № 27 եւ 31:
Կարելի է տեսնել առաւօտեան ժամի 9-ից մինչեւ 11-ը եւ 4-ից մինչեւ 7-ը երե-
կոյեան:
(չ. ո. չ.) 1—25

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ Ի Տ Ա Կ Ի Ց Դ Ո Ւ Ր Ս Ե Կ Ա Ն

1) «ՎՏԱԿ» հանդէսը, որ արժէ Թիֆլիսում 1 Ր. 50 կ., քաղաքից դուրս 2 Ր.: Յատկա-
պէս այս հանդէսի համար պատրաստվում են չքեղ եւ համեստ կազմեր 40 կ., 50 կ., 75 կ.
եւ 1 Ր.: 2) Վրթանէս Փափագեանի «ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ» գրքով, որ Թիֆլիսում արժէ 50 կ.,
քաղաքից դուրս 65 կ.:—Յիշեալ երկու գիրքը ի վաճառ կը հանվին գրաքննչից իրաւունք
ստանալուց յետոյ, ձուռաւորապէս յուլիսի վերջին: 3) Աղջիկ Զիւանիի «Բեհարամ եւ Ապիլի» հե-
քիաթը, գ. 60 կ., քաղաքից դուրս 80 կ.: Գումարով գնողներին զեղումն կը լինի: «Վտակի»
համար բաժանորդագրութիւնը կենտրոնական գրաւաճառանոցում չարունակվում է:
Դիմել Թիֆլիս. Կենտրոնական Կիշնայա Կոմերցիա.
7—10

Ի. ԵԱ. ԲՐՈՆ-ՖՈՆ-ԲՐԷՆԵՐԻ
ՀԱՇԻԱՊԱՀԱԿԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻՑ

Նիկոլայեւսկայա, № 88.

Խնդրեցնել ընդունելութիւնն սկսված է: Պարագմունքների սկիզբը սեպտեմբերի 10-ին
Դասընթացը բաժանված է կիսամակնիկների: Պարագմունքները տեղի են ունենում ճաշից յետոյ
վճարը ամբողջ դասընթացի համար 60 Րուբլի: Ընդունվում են երկու սեռի անձինք:

Ա Ռ Ա Ր Կ Ա Ն Ե Ր Ը Ե Ի Դ Ա Ս Ա Ց Ո Ւ Ա Ն Ձ Ի Ն Ք.

1) Հաշուապահութիւն } Ի. Եա. Բրոն-Ֆոն-Բրէնէր, դասարանների հիմնա-
2) Բանկային գործ } դիրք:
3) Առեւտրական թուարանութիւն }
4) Թուարանութիւն հաշուարկով }
5) Տնտեսագիտ. }
6) Ապրանքագիտութիւն } Մ. Ի. Զեյդերի, լեռնային ինժեներ, պետական
7) Թղթակցութիւն. } խորհրդական.
8) Առեւտրական օրէնքներ } Վ. Ս. Մոսկալեով, պրոկուրորի օգնական, թ. ն. դ.
9) Առեւտր. }
10) Գեղարքութիւն—Գ. Եա. Դիւկով, ինժեներ-երկրաչափ.

Ո չ - պ ա Ր ա գ Ր Ր ա ռ ա Ր կ ա Ն Ե Ր

1) Յրանախական լեզու.—Կ. Լիոզեկ, դաս. 2-րդ կարգի. գիմնապիլայի.
2) Գերմանական լեզու.—Ի. Զ. Գրոմիկ, դաս. Թիֆլ. բժշկական ուսումնարանի.
3) Սղագրութիւն, Ի. Եա. Բրոն-Ֆոն-Բրէնէր.
4) Ուսուցումն գրելու գրող մեքենայով, նաեւ կողմնակի անձանց համար:
Մինչեւ օգոստոսի 10-ը խնդրեցնել ընդունվում են դասարանների հիմնադրի մօտ՝ նր
բնակարանում, Միխայիլովի պրոպէկտ, № 71, իսկ յետոյ դասարանների գիւղատնայն, Նի
կոլայեւսկայա, № 88.
9—20

Ֆիլմանների միմիտորի քոյրուորեանք
ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

(Ваку, Прачешная, домъ Теръ-Ованесова)

Կուրսերի նպատակն է տալ ունկնդիրներին մասնագիտական-առեւտրական կրթու-
թիւն եւ պատրաստել հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են առտե-
տատներ: Կուրսերում աւանդվում են 1) Առեւտրական թուարանութիւն եւ թուա-
րանութիւն համարի վրա: 2) Հաշուապահութիւն՝ արդիւնաբերական-գործարանական,
առեւտրական եւ բանկային: 3) Առեւտրական թղթակցութիւն: 4) Առեւտրական տնտե-
սագիտութիւն: 5) Առեւտրական եւ մուրհակային օրէնքներ: 6) Գեղարքութիւն եւ ա-
րագագրութիւն (ուղղումն ձեռագրի):
Ընդունելութիւնը՝ սեպտեմբերի 1-ից ամեն օր՝ կուրսերում եւ Եղ. Մովսիսեան
եւ ընկ. ԲԱՊՈՒԻ բաժանմունքում: Կուրսերի կանոնադրութիւնը (уставъ) եւ
մանրամասն ծրագիրը—տրվում եւ ուղարկվում են ձրիաբար: Օտարաբաղադրացիները
գիմում են՝ ԲԱԿՍ, учредителю коммерческихъ курсовъ А. И. Теръ-Ованесова
12—25
(Ե. չ.)